

نشست بریکس و میزان موفقیت آن در رهایی از سلطه غرب

(ترجمه)

نشست بریکس در شهر قازان، پایتخت تاتارستان که تحت حکومت روسیه است، از تاریخ ۲۲ تا ۲۴ اکتبر ۲۰۲۴ م با حضور اعضای جدید برگزار شد. در اجلاس قبلی که از ۲۲ تا ۲۴ اگست ۲۰۲۳ م در آفریقای جنوبی برگزار شد، اعلام شد که دعوت‌هایی برای عضویت ۶ کشور جدید از ۱ جنوری ۲۰۲۴ م ارسال شده است؛ از جمله مصر، امارات، ایران و اتیوپی؛ هم‌چنین عربستان سعودی که هنوز به صورت رسمی اعلام نکرده است که به گروه بریکس ملحق خواهد شد. آرژانتین نیز، با رئیس‌جمهور جدید خود میلی که در ۱۹ نوامبر ۲۰۲۳ م به قدرت رسید، از پیوستن به این گروه خودداری کرد و به مشارکت با امریکا و رژیم صهیونیستی افتخار کرد، برخلاف رئیس‌جمهور پیشین آرژانتین، فرناندز، که خواستار پیوستن به بریکس بود.

رئیس‌جمهور روسیه، ولادیمیر پوتین، میزبان ۲۲ رئیس‌دولت و حکومت بود، و در کل ۳۶ کشور در این اجلاس شرکت کردند. سخنگوی کاخ کرملین این اجلاس را "یکی از بزرگترین رویدادهای سیاست خارجی در تاریخ روسیه" توصیف کرد. روسیه در تلاش است که انزوای تحمیل‌شده از سوی غرب پس از حمله‌اش به اوکراین در فبروری ۲۰۲۲ م را بشکند. غرب پوتین را یاغی خوانده و از طریق دادگاه جنایی بین‌المللی حکم بازداشتش را صادر کرده است. پوتین می‌خواهد نشان دهد که بسیاری از کشورهای جهان یا از او حمایت می‌کنند، یا مخالف او نیستند، یا از غرب پیروی نمی‌کنند. غرب، به رهبری امریکا، با غرور و تکبر رهبری خود را بر جهان تحمیل می‌کند، به ویژه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ م، که پیش از آن غرب از آن واهمه داشت و رهبری جهان را با امریکا تقسیم می‌کرد.

پوتین در تلاش است این "افتخارات کاذب" گذشته را بازسازی کند و در سخنرانی خود در برابر شرکت‌کنندگان گفت: «روند شکل‌گیری یک نظام چندقطبی جهانی در حال انجام است». او به غرور و تکبر غرب اشاره کرده و گفت: «بدون شک، نادیده گرفتن تمایل بی‌سابقه کشورهای جنوب جهانی و شرق برای تقویت ارتباطات با بریکس اشتباهی بزرگ خواهد بود». او تأکید کرد که: «بیش از ۳۰ کشور تمایل دارند به بریکس بپیوندند». پوتین در تلاش است تا موفقیت خود را در برابر غرب به نمایش بگذارد تا به هدف خود برای تبدیل شدن به یک قطب جهانی و ایجاد یک جهان چندقطبی دست یابد.

به همین دلیل، روزنامه روسی نیساویسیمایا در تاریخ ۲۳ اکتبر ۲۰۲۴ م نوشت: «از دیدگاه روسیه، گروه بریکس برای کشورهای جنوب جهانی جذاب است؛ زیرا مدل قدیمی روابط بین‌الملل مبتنی بر دیکتاتوری غرب را نمی‌پذیرد». اما این روزنامه اشاره کرد که «کشورهای دیگر، به‌ویژه برازیل و هند، از این تلاش‌ها به طور گسترده حمایت نمی‌کنند؛ زیرا آن‌ها تمایل دارند از بریکس برای دموکراسی و اصلاح نظام جهانی قدیمی استفاده کنند». به عبارت دیگر، موفقیت در براندازی دیکتاتوری غرب از طریق گروه بریکس تضمینی ندارد؛ زیرا این گروه شامل کشورهایی با دیدگاه‌های متفاوت است.

در نشست بریکس، مشکلات بین‌المللی نیز مورد بحث قرار گرفت؛ مسائلی اقتصادی مانند تضمین توسعه پایدار برای امنیت غذایی و انرژی و مسائل سیاسی مانند موضوع خاورمیانه، که هدف از این همه تلاش برای اعطای بُعد جهانی به این گروه بود.

غرب به خوبی می‌داند که روسیه در تلاش است تا بریکس را به گروهی با نفوذ اقتصادی و سیاسی، مشابه گروه هفت تبدیل کند و رهبری آن را برای مقابله با غرب به دست گیرد. به همین دلیل، وزیر توسعه آلمان، سفینیا شولتسه، اظهار داشت: «پوتین تلاش می‌کند خود را به عنوان رهبر گروهی ضدغرب در قازان معرفی کند». او افزود: «زمان اندیشه پوتین برای تقسیم‌بندی به اردوگاه‌ها به سر آمده است». آلمان می‌خواهد سلطه غرب بر جهان ادامه یابد و کسی با آن مقابله نکند، به ویژه در شرایطی که اسلام به عنوان یک دولت در صحنه جهانی حضور ندارد.

روسیه اهداف اقتصادی‌ای دارد که در اجلاس گذشته تلاش کرد به آن‌ها دست یابد، مانند ایجاد ارزی برای این گروه که بتواند مشابه و رقیب دالر باشد؛ زیرا دالر ارز اصلی برای معاملات تجاری و مالی جهانی و ذخیره بسیاری از کشورهاست و یورو پس از آن قرار دارد. اما در اجلاس گذشته و حتی در اجلاس فعلی، نتوانست پیشرفتی در این زمینه داشته باشد و تنها به افزایش مبادلات تجاری بین اعضا با ارزهای محلی محدود شد.

روسیه می‌داند که کشورهایی از جمله برازیل، هند و آفریقای جنوبی که از بنیان‌گذاران این گروه هستند، تمایلی به همراهی با او در مقابله با امریکا و غرب ندارند و از کنار گذاشتن دالر خودداری کرده‌اند. برخی از آن‌ها نیز با ایجاد ارز مشترک برای بریکس مخالف‌اند. چگونه می‌شود در حالی که کشورهای جدیدی به این گروه اضافه شده‌اند که به نوعی پیرو غرب هستند، این هدف را دنبال کرد؟

هم‌زمان، میان برخی از اعضای این گروه اختلافات عمیق و حتی دشمنی‌هایی وجود دارد، به ویژه میان هند و چین که به مرز درگیری و تنش‌های مرزی نیز کشیده شده است. امریکا هند را علیه چین تحریک می‌کند و چین تلاش دارد اوضاع را آرام کند.

چین نمی‌خواهد وارد رویارویی با غرب، به ویژه امریکا و کشورهای وابسته به آن شود؛ بلکه به دنبال تقویت روابط خود با آن‌هاست. رئیس‌جمهور چین، شی جین پینگ، گفته است: «روابط میان پکن و مسکو علیه کشورهای ثالث نیست». چین نمی‌خواهد تا حد قطع روابط یا مواجهه با غرب با روسیه همراه شود و به همین دلیل از تشکیل ائتلاف با روسیه و حمایت تسلیحاتی از آن در جنگ اوکراین عقب‌نشینی کرده است.

همه این عوامل باعث می‌شود که گروه بریکس در مواجهه با غرب ضعیف عمل کند و تلاش‌های روسیه و چین را که می‌خواهند خود را به عنوان دو قطب جهانی دیگر در کنار امریکا و اروپا معرفی کنند، به تعویق اندازد. گروه بریکس با این ترکیب، بسیار شکننده و نامتجانس است؛ اکثر کشورهای آن از نظر سیاسی به غرب وابسته‌اند و روابط اقتصادی قوی با آن دارند و تمایلی به رهایی از سلطه غرب ندارند. در نتیجه، تلاش روسیه موفقیت‌آمیز به نظر نمی‌رسد، هرچند که سعی می‌کند به‌گونه‌ای خود را موفق نشان دهد و به عنوان رهبری بخشی از جهان معرفی کند تا روحیه مردم خود را تقویت و نفوذ منطقه‌ای و جهانی‌اش را افزایش دهد.

بنابراین، رهایی از سلطه و غرور غرب با گروه بریکس که ساختار شکننده دارد، بسیار دشوار است و نباید به آن امید زیادی بست، به ویژه این که بریکس بر اساس ایده‌های خاص و تعریف‌شده‌ای استوار نیست و در چارچوب نظام سرمایه‌داری حرکت می‌کند؛ بنابراین خروج آن از سلطه غرب، اصولی و جدی نیست. حتی اگر غرب با روسیه صلح کند و دوباره آن را به گروه

هفت بپذیرد، روسیه تمامی مخالفت‌های خود را کنار خواهد گذاشت و در شکل‌گیری سیاست‌های ناعادلانه غرب مشارکت خواهد کرد، همان‌طور که پیش از اخراج از این گروه در سال ۲۰۱۴م چنین کرده بود. حتی در زمان اتحاد جماهیر شوروی که روسیه حامل ایدئولوژی متفاوتی هم‌چون کمونیسم بود، نتوانست مشکلات جهانی را حل کند یا نظام سرمایه‌داری را سرنگون سازد؛ بلکه با آمریکا در سرکوب ملت‌ها و تقسیم جهان همکاری داشت و به‌ویژه در شورای امنیت سازمان ملل با غرب همراهی می‌کرد.

بنابراین، نیاز به جایگزینی وجود دارد؛ بلکه باید راه‌حلی اساسی برای مشکلات جهان پیدا شود تا از غرور و تسلط غرب رها شد و از افتادن تحت سلطه روسیه که تاریخ گذشته و حال آن نشان می‌دهد تفاوتی با غرب ندارد، جلوگیری کرد. این امر قطعاً تنها از طریق اسلام و در قالب یک دولتی که پیام خیر و هدایت را به جهان برساند، امکان‌پذیر است؛ همان‌طور که بیش از سیزده قرن پیش و تا حدود یک قرن قبل چنین بوده است.

برگرفته از شماره 519 جریده الرایه

نویسنده: أسعد منصور

مترجم: محمد مزمل